

T.B.M.M.

İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 24/10/2025
Sayı : 570

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

10/3312

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İstanbul Boğazı, Karadeniz ile Marmara Denizi arasında bir biyolojik geçiş koridoru olarak Türkiye'nin en önemli doğal zenginliklerinden biridir. Boğaz ekosistemi, hem deniz canlılarının yaşam döngüsü hem de balıkçılık faaliyetlerinin sürdürülebilirliği açısından stratejik bir değere sahiptir. Ancak son yıllarda artan endüstriyel balıkçılık faaliyetleri, yetersiz denetimler ve mevzuat ihlalleri nedeniyle bu doğal denge ciddi biçimde bozulmuştur.

Kamuoyuna yansıyan görüntülerde, Boğaz'ın Kireçburnu açıklarında onlarca gırgır teknesinin göç yolunu kapatarak ağ serdiği, binlerce balığın telef olduğu ve deniz ekosisteminin tahrip edildiği görülmüştür. Bu olay, çevre hukukuna, su ürünleri mevzuatına ve kamu vicdanına aykırı bir durumdur.

Denetimsiz endüstriyel balıkçılığın İstanbul Boğazı'ndaki çevresel, ekonomik ve sosyal etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması; denetim zaaflarının ve kurumsal sorumlulukların belirlenmesi; sürdürülebilir balıkçılık politikalarının oluşturulması amacıyla bir araştırma yapılması gerekmektedir.

Bu çerçevede, İstanbul Boğazı'nda yaşanan ekolojik tahribatın tüm boyutlarıyla incelenmesi için Anayasa'nın 98. ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Op. Dr. Turhan ÇÖMEZ

Balıkesir Milletvekili

İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

İstanbul Boğazı, Karadeniz ile Marmara Denizi arasında hem jeostratejik hem de ekolojik bakımdan eşsiz bir konuma sahiptir. Yüzyıllardır balık göç yollarının merkezinde bulunan Boğaz, hamsi, lüfer, istavrit, palamut gibi onlarca türün doğal yaşam döngüsünü sürdürebildiği bir ekosistemdir. Ancak son yıllarda artan endüstriyel balıkçılık faaliyetleri, denetim eksiklikleri ve yasa dışı avlanma nedeniyle Boğaz ekosistemi ciddi tehdit altına girmiştir.

Kısa süre önce Kireçburnu açıklarında yaşanan olayda, çok sayıda gırgır teknesinin aynı anda ağ sererek göç hattını kapattığı tespit edilmiştir. Bu olay, hem çevre hukukuna hem de yürürlükteki su ürünleri mevzuatına aykırıdır. 1380 sayılı **Su Ürünleri Kanunu** ve Tarım ve Orman Bakanlığı'nın yayımladığı av yasakları tebliğleri, İstanbul Boğazı'nda gırgır tipi endüstriyel balıkçılığı yasaklamaktadır. Ancak denetim yetersizlikleri nedeniyle bu yasaklar uygulanamamaktadır.

Gırgır teknelerinin dar ve akıntılı Boğaz geçişinde avlanması, balık göç yollarını kesmekte, balıkların doğru yumurtlama alanlarına ulaşmalarını engellemekte ve deniz canlılarının doğal dengesini bozmaktadır. Marmara Denizi'ndeki balık stoklarının son yirmi yılda yüzde seksene varan oranda azaldığı bilimsel raporlara yansımıştır. Bu tablo yalnızca bir çevre felaketi değil, aynı zamanda gıda güvenliği ve ekonomik sürdürülebilirlik açısından da ciddi bir tehdittir.

Büyük ölçekli endüstriyel balıkçılık kısa vadede kazanç sağlamasına rağmen, küçük ölçekli balıkçılığı ve kıyı ekonomisini çökertmektedir. Denetimsizlik, adil rekabet koşullarını ortadan kaldırmakta, kıyı balıkçılarının geçim kaynaklarını yok etmektedir. Bu durum, deniz ekonomisinin yanı sıra sosyal yapıyı da olumsuz etkilemektedir.

Tarım ve Orman Bakanlığı ile Sahil Güvenlik Komutanlığı arasında yeterli koordinasyonun sağlanamaması, yasa dışı faaliyetlerin önlenmesini güçleştirmekte; etkin bir izleme ve yaptırım mekanizmasının eksikliği, çevresel tahribatı kalıcı hâle getirmektedir. Oysa teknolojik imkânlarla gırgır tekneleri anlık olarak takip edilebilir durumdadır. Bu olanakların kullanılmaması, idari zafiyetin açık göstergesidir.

Denizlerimizin korunması yalnız çevresel bir gereklilik değil, millî bir sorumluluktur. Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler, sürdürülebilir balıkçılık ve ekolojik dengeyi koruma konusunda devlete açık yükümlülükler getirmektedir. Bu yükümlülüklerin gereğini yerine getirmek, hem doğanın hem milletin hakkıdır.

İstanbul Boğazı ve Marmara Denizi'nde artan yasa dışı balıkçılık faaliyetlerinin ekolojik, ekonomik ve hukuki yönleriyle incelenmesi; denetim zaaflarının tespiti ve sürdürülebilir politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla **bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.**